

Ocena skuteczności terapii fotodynamicznej w leczeniu powierzchniowej i guzkowej postaci raka podstawnokomórkowego skóry

Konrad Januszek

Praca na stopień doktora nauk medycznych

Promotor: dr hab. med. Bartłomiej Noszczyk

CMKP Klinika Chirurgii Plastycznej Szpital im. W. Orłowskiego w Warszawie

Oddział Chirurgii Plastycznej CSK MSWiA w Warszawie

Warszawa 2014

Streszczenie

Terapia fotodynamiczna z zastosowaniem estru metylowego kwasu deltaaminolewulinowego oraz światła monochromatycznego o długości fali 630 nm jest wciąż mało poznaną metodą leczenia nieczerniakowych nowotworów skóry. Mimo, iż za najbardziej uznane i uniwersalne leczenie uznaje się metodę chirurgiczną, w niektórych postaciach raka podstawnokomórkowego można zaproponować mniej inwazyjną metodę fotodynamiczną. Dotyczy to zwłaszcza tych sytuacji, gdy stopień zaawansowania choroby jest nieduży a nowotwór umiejscowiony jest w szczególnie eksponowanych częściach twarzy i gdy operacja niesłaby ryzyko złego wyniku kosmetycznego lub funkcjonalnego.

Planując pracę postawiono tezę, że terapia fotodynamiczna jest podobnie skuteczna co leczenie chirurgiczne. Wiadomo jednak, że kluczem do wysokiej skuteczności terapii fotodynamicznej jest właściwa kwalifikacja chorych i prawidłowo przeprowadzone postępowanie terapeutyczne. Przy spełnieniu tych wymagań metoda gwarantuje ponadto bardzo dobre lub dobre wyniki estetyczne.

Celem pracy była ocena skuteczności oraz wyniku estetycznego metody fotodynamicznej opartej o preparat Metvix (ester metylowy kwasu deltaaminolewulinowego) i naświetlanie światłem monochromatycznym o długości fali 630 nm, w leczeniu postaci powierzchniowej i guzkowej podstawnokomórkowego raka skóry.

W okresie od września 2006 do sierpnia 2011 zakwalifikowano do leczenia terapią fotodynamiczną 55 pacjentów. Wśród nich 34 z postacią guzkową oraz 21 z

postacią powierzchowną raka podstawnokomórkowego. Średni okres obserwacji chorych po leczeniu wyniósł 36,7 miesięcy.

Skuteczność metody PDT dla obu postaci raka oceniono na 83,6%. W postaci powierzchniowej BCC stwierdzono bardzo wysoką (100%) skuteczność. Wyniki estetyczne dla tej postaci uznano za bardzo dobre. Natomiast skuteczność leczenia postaci guzkowej wyniosła odpowiednio: w okresie wczesnym 91,2% i w okresie późnym 80,6%. Wynik estetyczny oceniono jako bardzo dobry dla 85,4% oraz dobry dla 14,6% leczonych. Wynik dobry był związany z pozostaniem niewielkiej blizny w leczonym miejscu. Wszyscy pacjenci zdecydowanie podkreślali, że oceniają przeprowadzone leczenie jako korzystne z uwagi na możliwość uniknięcia operacji.

Z pracy wyciągnięto wniosek, że skuteczność terapii fotodynamicznej jest wysoka oraz, że wynik estetyczny leczenia jest bardzo dobry lub dobry.

Analiza wyników i wniosków skłoniła autora do zaproponowania oryginalnego algorytmu postępowania w powierzchownym i guzkowym typie raka podstawnokomórkowego. W algorytmie zaleca się terapię fotodynamiczną jako leczenie pierwszego wyboru w obu wymienionych postaciach choroby. Ewentualna konwersja do postępowania chirurgicznego, w przypadkach wątpliwych, nie zmienia pierwotnej koncepcji leczenia. Algorytm uwzględnia bowiem możliwość konwersji na każdym etapie. Kontynuowanie leczenia metodami chirurgicznymi, po rozpoczętym naświetlaniu, umożliwia ograniczenie zakresu operacji w stosunku do sytuacji gdyby wycięcie planowano *a priori*.